

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ

Μια ξαφνική νεροποντή που ξέσπασε τον Ιούνιο του 2003 στην πόλη της Θεσσαλονίκης έμελλε να αποκαλύψει μία ακόμα τραγική πτυχή του ολοκαυτώματος της λαμπρής εβραϊκής κοινότητας της πόλης, αυτήν της εξόντωσης των μαθητών των σχολείων.

Καθώς το κτίριο του Ιταλικού Μορφωτικού Ινστιτούτου στην οδό Βασιλίσσης Ολγας είχε πλημμυρίσει, ο καθηγητής-υπάλληλος του ινστιτούτου Αντόνιο Κρεσέντσι έτρεξε στο υπόγειο όπου φυλάσσονταν οι φωριαμοί και τα κιβώτια με τα αρχεία, σε μια προσπάθεια να περισώσει ό,τι μπορούσε από τα πολύτιμα έγγραφα. Όπως αφηγείται, στο μουσκεμένο από τα νερά παντελόνι του κόλλησε κάποια στιγμή μια σελίδα χαρτί που επέπλεε και όταν της έριξε μια γρήγορη ματιά, είδε ότι ήταν έκθεση από την περίοδο του μεσοπολέμου, Εβραίου μαθητή, του Τζιακόμο Μοδιάνο, με θέμα «Το πρώτο μου ποδήλατο». Κατάλαβε ότι τα κουτιά με τους αραχνιασμένους φακέλους που απειλούσε το νερό, έκρυβαν κάτι πολύ σοβαρό και έσπευσε να τα μεταφέρει, αυτά πρώτα, σε ασφαλές σημείο. Όταν τα άνοιξε και άρχισε να ξεφυλλίζει τα έγγραφα, ξεπήδησε από μέσα Ιστορία. Ήταν ενδεικτικά, απολυτήρια αλλά και εκθέσεις Εβραίων μαθητών που φοιτούσαν στο ιταλικό σχολείο της Θεσσαλονίκης, αλλά δεν τα παρέλαβαν ποτέ γιατί τους πρόλαβαν, το 1943, τα «τρένα του θανάτου» προς το Αουσβιτς και κάποιοι εγκατέλειψαν την πόλη για να σωθούν.

Επί δεκατρία χρόνια έκτοτε ο Αντόνιο Κρεσέντσι εργάστηκε ακούραστα αναζητώντας ανά τον πλανήτη επιζήσαντες για να τους δώσει τα απολυτήρια και τα ενδεικτικά τους. Ενημέρωσε εβραϊκές οργανώσεις, έκανε μυριάδες τηλεφωνήματα, όργωσε το Διαδίκτυο, έστειλε emails παντού, επικοινωνήσε με Εβραίους οι οποίοι είχαν το ίδιο επώνυμο με εκείνα που εμφανίζονταν στα έγγραφα, μέσω της «Κ» που έφερε στο φως την ανακάλυψη αυτών των αρχείων, το θέμα έκανε τον γύρο του κόσμου προκαλώντας συγκίνηση.

Τρεις μόνο από τους επιζήσαντες μαθητές βρέθηκαν ζωντανοί, οι Αλμπέρτο Μοδιάνο στην Αθήνα και Ρόζα Μοδιάνο και Σάρα Τίβιλι στις ΗΠΑ και πήραν το χαρτί της «αποφοίτησης», για άλλους 20 εντοπίστηκαν συγγενείς που παρέλαβαν τα απολυτήρια σε ειδική εκδήλωση στη Θεσσαλονίκη, την οποία διοργάνωσε το Ιταλικό Ινστιτούτο και τα υπόλοιπα περίπου 130 δόθηκαν στο Εβραϊκό Μουσείο της Πόλης.

Η συγκλονιστική αυτή ιστορία και η ακάματη προσπάθεια του Κρεσέντσι δεν έκλεισαν με την απονομή των απολυτηρίων. Τώρα η υπόθεση ανεβαίνει στο σανίδι, έγινε θεατρικό έργο υπό τον τίτλο «οι μαθητές του Ουμπέρτο Πρίμο» (σ.σ. το όνομα του σχολείου) και σε σκηνοθεσία της Αλεσάντρα Μαγιολέτι κάνει πρεμιέρα από την «Ομάδα Ονειρο» το

ερχόμενο Σαββατοκύριακο 28 και 29 Ιανουαρίου στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, ενώ θα ακολουθήσει παράσταση και στην Αθήνα. Πληροφορίες αναφέρουν ότι υπήρξε ενδιαφέρον και από τον κινηματογράφο, ενώ τη θεατρική παράσταση ντύνει το εβραϊκό τραγούδι «Γκαμ Γκαμ» σε μουσική του διάσημου Ιταλού Ενιο Μορικόνε. Οπως εξηγεί στην «Κ» ο κ. Κρεσέντσι, το θεατρικό έργο στηρίζεται στις εκθέσεις Εβραίων μαθητών που βρήκε στα αρχεία, με βάση τις οποίες σχηματίστηκαν οι χαρακτήρες των εννιά παιδιών, αγοριών και κοριτσιών, που αποτελούν τη θεατρική τάξη. Σε περίληψη της παράστασης, αναφέρεται: «Σχολικό έτος '41-'42: Η σχολική χρονιά αρχίζει, ο καθηγητής υποδέχεται τους μαθητές, πέντε αγόρια, τέσσερα κορίτσια, που μαζεύονται στην τάξη χωρίς να γνωρίζουν ότι θα είναι η τελευταία τους χρονιά. Ελπίδες, εφηβικές ανησυχίες, όνειρα μιας τάξης Εβραϊόπουλων βγαλμένα από μια ξεχασμένη κούτα στο υπόγειο, ζωντανεύουν μπροστά στα μάτια των θεατών. Τα παιδιά κάνουν πρόβες για την παράσταση που θα ανεβάσουν, φτιάχνουν κατασκευές, διαβάζουν εκθέσεις, συζητούν, ερωτεύονται, ονειρεύονται την ζωή και υμνούν την ελευθερία ατενίζοντας τον θάνατο (καθότι Κατοχή ήδη). Μια μαθήτριά βλέπει εφιάλτες: τρένα, σκυλιά, βασανιστήρια, κραυγές. Σχολικό έτος 1943: στην άδεια πλέον τάξη ο καθηγητής γράφει μια επιστολή προς τους μαθητές του που δεν υπάρχουν. Η μόνη παρουσία είναι πια η μνήμη που στοιχειώνει κάθε γωνιά του χώρου. Οι μαθητές αιωρούνται με τη “μορφή” φαντασμάτων».

Πηγή: Εφημερίδα [ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ](#)